

2017-04-28
RPW/27803/2017 N

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KNO.410.001.04.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2016 r. w części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Joanna Hołowacz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/7/2017 z dnia 9 stycznia 2017 r. 2. Teresa Wójcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/6/2017 z dnia 9 stycznia 2017 r. 3. Danuta Bolikowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/3/2017 z dnia 9 stycznia 2017 r. 4. Olga Michalecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/5/2017 z dnia 9 stycznia 2017 r. 5. Magdalena Klucznik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/4/2017 z dnia 9 stycznia 2017 r.
	(dowód: akta kontroli str. 1-10)
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa, (dalej: Ministerstwo lub MNiSW)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Gowin, Wiceprezes Rady Ministrów Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego od 16 listopada 2015 r. (dalej: Minister NiSW)

II. Wprowadzenie

Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2016¹ w części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.

W ramach części 28, 38 i 67 finansowano – zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi – zadania z zakresu: nauki, obejmujące działania na rzecz realizacji polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa, szkolnictwa wyższego oraz działalność jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk (PAN), instytutów badawczych.

Zakres kontroli obejmował:

- analizę porównawczą danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych w częściach 28, 38 i 67²,
- wykonanie wydatków budżetu państwa w częściach 28, 38 i 67 i budżetu środków europejskich w częściach 28 i 38, w tym efekty uzyskane w wyniku realizacji wydatków,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał 2016 r. w zakresie operacji finansowych,
- realizację wniosków pokontrolnych sformułowanych po poprzedniej kontroli budżetowej,
- nadzór i kontrolę sprawowane przez dysponenta części 28, 38 i 67 budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

¹ Dz. U. poz. 278, ze zm.

² Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r., kontrola dochodów budżetowych w tych częściach została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm., dalej ufp.

W 2016 r. w częściach 28, 38, 67 łączne dochody wyniosły 83.704,3 tys. zł, w tym 124,2 tys. zł stanowiły dochody zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę. Wydatki budżetu państwa w tych częściach zrealizowano w wysokości 18.318.501,8 tys. zł, w tym 46.314,3 tys. zł stanowiły wydatki kontrolowanej jednostki. Ponadto z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 912.541 tys. zł (części 28 i 38).

Ze środków Funduszu Nauki i Technologii Polskiej (FNI TP) finansowano zadania wynikające z ustawy, na mocy której FNI TP został utworzony⁴, polegające na wspieraniu szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa oraz wspieraniu inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych.

Zakres kontroli obejmował:

- wykonanie planu przychodów i kosztów oraz stopień realizacji zadań FNI TP,
- gospodarowanie wolnymi środkami funduszu celowego,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2016 oraz sprawozdań za IV kwartał, 2016 r. w zakresie operacji finansowych.

Przychody FNI TP zostały zrealizowane w kwocie 12.769 tys. zł i były wyższe od zaplanowanych (4.427 tys. zł) o 288%, natomiast wydatki wyniosły 68.991 tys. zł i stanowiły 98,5% zaplanowanych kosztów (70.000 tys. zł).

III. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena i jej
uzasadnienie

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 28 – Nauka w obszarze dochodów, wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w części 38 – Szkolnictwo wyższe w obszarze wydatków budżetu środków europejskich, w części 67 – Polska Akademia Nauk w obszarze dochodów i wydatków budżetu państwa oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie dochodów i wydatków budżetu państwa w części 38 – Szkolnictwo wyższe nie miały istotnego wpływu na ocenę tych obszarów.

W wyniku kontroli 16% zrealizowanych w części 28 wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich (łącznie 1.020.551,5 tys. zł, w tym 4.052,4 tys. zł w dziale 750 – Administracja publiczna) i 15,2% zrealizowanych w części 38 wydatków budżetu państwa i wydatków budżetu środków europejskich (łącznie 1.945.274,5 tys. zł, w tym 1.393,1 tys. zł w dziale 750 – Administracja publiczna) stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Środki z części 67 przekazane PAN w formie dotacji podmiotowej i dotacji celowych wykorzystano w wysokości 80.421,7 tys. zł (99,7% planu po zmianach) na realizację zadań ustawowych Akademii. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia także fakt, że w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto cele prowadzonej działalności zaplanowane w układzie zadaniowym wydatków oraz w planie działalności MNiSW.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego rzetelnie, za wyjątkiem trzech przypadków stwierdzonych w części 38 – Szkolnictwo wyższe, sprawował nadzór i kontrolę, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 upf, nad wykonywaniem budżetu w częściach: 28 – Nauka i 67 – Polska Akademia Nauk.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania za 2016 r. sporządzone przez dysponenta części 28, 38 i 67 oraz sprawozdania jednostkowe Ministerstwa.

Sprawozdania łączne dysponenta części 38 zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów,

⁴ Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 747) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2016 r.

a sprawozdania jednostkowe dysponenta głównego i Urzędu obsługującego Ministra – na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta III stopnia (Ministerstwa).

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2016 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁵.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości nie miały wpływu na ogólną ocenę kontrolowanej działalności⁶. W części 28 polegały one na: niezłożeniu oświadczenia o braku podstaw do wyłączenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego i niezgodnym z przepisami sporządzeniem protokołu z przetargu. Natomiast w części 38 polegały one na: naruszeniu trybu i zasad udzielenia dotacji celowej dla Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie na realizację inwestycji (2.000 tys. zł), przekroczeniu kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przy przyznawaniu nagród nauczycielom akademickim Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (22,5 tys. zł) oraz niewyegzekwowaniu zwrotu części nieprawidłowo wykorzystanej przez uczelnię publiczną dotacji.

IV. Wyniki kontroli

1. Część 28 – Nauka

1.1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2016 dochody budżetowe w części 28 zaplanowano w kwocie 22.050 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 70.879,7 tys. zł i były wyższe o 221% od kwoty planowanej. W porównaniu do 2015 r. (56.357,4 tys. zł) wykonane dochody były wyższe o 25,7%. Największy udział w dochodach ogółem stanowiły dochody w dziale 730 – Nauka (98,6%), w tym m.in. z tytułu zwrotu dotacji podmiotowej przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (dalej: NCBiR) oraz ze zwrotu środków przez beneficjentów tej agencji (37.098,8 tys. zł), z tytułu zwrotu dotacji przez Narodowe Centrum Nauki (dalej: NCN) – 13.074 tys. zł.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2016 r., wyniosły 4.589,5 tys. zł i były wyższe o 999,5 tys. zł, tj. o 27,8% w porównaniu do 2015 r. Zaległości wyniosły 4.400,6 tys. zł i były wyższe o 884,7 tys. zł, tj. o 25,2% od zaległości na koniec 2015 r. Szczegółowym badaniem objęto cztery podmioty, których należności wyniosły łącznie 5.620,3 tys. zł, tj. 72,4% należności ogółem. Minister podejmował czynności prawne w celu wyegzekwowania należności. W przypadku dwóch podmiotów zgłoszona została wierzytelność w postępowaniu upadłościowym (Stocznia Gdynia i Rodan System), a w pozostałych sprawach MNISW prowadzi działania w sprawie zwrotu należności wraz z odsetkami ustawowymi (z ewentualnością rozłożenia płatności na raty).

W roku 2016 Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego dwukrotnie, po przeprowadzeniu dodatkowego postępowania wyjaśniającego, na podstawie art. 14a ust. 2 pkt 4 ustawy o zasadach finansowania nauki⁷, prawidłowo dokonał umorzenia w całości należności

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766).

⁶ Ich wartość finansowa wyniosła łącznie 2.022,5 tys. zł, tj. 0,02% wydatków ogółem w części 38.

⁷ Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 2045, ze zm.).

finansowych na kwotę ogółem 2.712.229,86 zł. (tj. po rozpatrzeniu wniosku Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia w Zielonce na kwotę 2.700 tys. zł oraz po rozpatrzeniu wniosku Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej w Warszawie na kwotę 12.229,86 zł).

(dowód: akta kontroli str. 595-612, 718-721, 872-875, 888, 1070-1078, 1331-1337)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetu państwa nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej zaplanowano w części 28 wydatki w kwocie 7.374.968 tys. zł, z czego 5.871.501 tys. zł stanowiły wydatki budżetu państwa i 1.503.467 tys. zł wydatki budżetu środków europejskich. Nowelizacje ustawy budżetowej na rok 2016⁸ nie miały wpływu na wielkości planu finansowego części 28 – Nauka, natomiast w rezultacie dokonanych zmian (w wyniku decyzji Ministra Finansów) plan wydatków budżetu państwa został zmniejszony do kwoty 7.319.465 tys. zł (tj. o 55.503 tys. zł) z czego wydatki budżetu państwa wyniosły 5.886.100,7 tys. zł (wzrost o 14.599,7 tys. zł) a wydatki budżetu środków europejskich 1.433.364,3 tys. zł (zmniejszenie o 70.102,7 tys. zł). Zrealizowane wydatki w części 28 wyniosły łącznie 6.375.373,2 tys. zł, tj. 87,1% planu po zmianach. Niższe niż zakładano wydatki budżetu środków europejskich wynikały m.in. z wolniejszego od planowanego tempa wdrażania programów i mniejszej niż zakładano liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów.

Największy udział w wydatkach części 28 miały dotacje w dziale 730 – Nauka w łącznej wysokości 4.616.731,7 tys. zł (80% wydatków budżetu państwa), z tego dla NCBI⁹ w wysokości 1.193.415,3 tys. zł i dla NCN w wysokości 1.015.032,6 tys. zł.

1.2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W części 28 w ustawie budżetowej na rok 2016 zaplanowano wydatki w wysokości 5.871.501 tys. zł. W wyniku dziewięciu decyzji Ministra Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2016 (w tym jednej zmniejszającej środki) plan ten został zwiększony o kwotę 14.599,7 tys. zł, tj. do kwoty 5.886.100,7 tys. zł.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wprowadził w 2016 roku blokadę środków finansowych w części 28 na kwotę 2.119 tys. zł⁹ w dziale 730 – Nauka, rozdziale 73005 – Działalność statutowa inwestycyjna jednostek naukowych, paragrafie 6220 – Dotacje celowe z budżetu na finansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych w związku ze zmniejszeniem środków z dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji w NCN¹⁰. Decyzja została wydana na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 up w związku z pozytywną opinią Komisji Finansów Publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 61, 67-124, 330-344, 374-475, 747-838)

W 2016 r. w części 28 zrealizowano wydatki na poziomie 5.774.280,3 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach, w tym m.in. w dziale 750 – Administracja publiczna wydatki zrealizowano w wysokości 35.450,7 tys. zł, co stanowiło 83,2% planu po zmianach oraz w dziale 730 – Nauka wydatki zrealizowano w wysokości 5.440.828,9 tys. zł, tj. 98,7% planu po zmianach.

Wydatki na dotacje w części 28 wyniosły 4.914.717,9 tys. zł, tj. 98,8% planu po zmianach. U dysponenta części budżetu 28 – Nauka, kontrolą objęto trzy, dobrane w sposób celowy, tj. najwyższe kwotowo, dotacje celowe dla NCN, Instytutu Fizyki PAN i Narodowego Centrum Badań Jądrowych, na które przekazano kwotę 1.015.493 tys. zł, tj. 22% ogółu wypłaconych w tej części w dziale 730 – Nauka, z czego wykorzystano 1.008.478,6 tys. zł tj. 99,3% środków przekazanych. Badane środki wydatkowane w ramach podzadań: 10.1.1.

⁸ Ustawa z dnia 20 października 2016 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 1759) oraz ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 2100).

⁹ Decyzja Ministra NiSW nr 20/WKP/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r.

¹⁰ M.in. NCN nie wydatkował środków na przebudowę i adaptację lokalu przeznaczonego na siedzibę NCN.

„Wspieranie badań naukowych”, 10.1.2. „Rozbudowa infrastruktury badawczej nauki polskiej” i 10.2.2. „Rozbudowa infrastruktury służącej praktycznym zastosowaniom” Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w ufp i obowiązującymi przepisami wykonawczymi.

Ponadto badaniem objęto dotację podmiotową w wysokości 8.000 tys. zł dla Centrum Nauki Kopernik ujętą w układzie zadaniowym w podzadaniu 10.1.3. „Upowszechnianie, promocja oraz popularyzacja nauki”. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podstaw i zasad przekazywania środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 617-618, 964-1050, 1317-1330, 3328-3335, 3661-3699, 3718-3781)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 28 wydatkowano kwotę 36.468,6 tys. zł, tj. 97,6% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 62, 476- 483, 618)

Wydatki majątkowe wyniosły 147.009,1 tys. zł, tj. 94,5% planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były one niższe o 27.416,9 tys. zł, tj. o 15,7%. Zostały one przeznaczone jako dotacje celowe m.in. na: inwestycje budowlane i aparaturowe w zakresie dużej infrastruktury badawczej, a także na zakup m.in. sprzętu komputerowego oraz modernizację systemu telewizji przemysłowej.

(dowód: akta kontroli str. 618, 484-499)

Wydatki na współfinansowanie projektów ze środków budżetu Unii Europejskiej wyniosły 147.590,5 tys. zł, tj. 82,9% planu po zmianach i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 405.024 tys. zł, tj. o 733%.

Wydatki bieżące jednostki budżetowej wyniosły 528.494,2 tys. zł, tj. 97,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2015 r. były one wyższe o 158.337 tys. zł, tj. o 42,8%.

(dowód: akta kontroli str. 618)

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 28 poniesiono wydatki w kwocie 4.577,3 tys. zł, co stanowiło 86,5% planu po zmianach wynoszącego 5.291,0 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. były one wyższe o 179,5 tys. zł (tj. o 4%).

(dowód: akta kontroli str. 623, 628-629)

Szczegółowym badaniem objęto 96 zapisów księgowych na kwotę ogółem 4.046,9 tys. zł¹¹, tj. 11,4% wydatków w dziale 750 – Administracja publiczna i 0,07 wydatków budżetu państwa w części 28. Objęte badaniem wydatki stanowiły: grupę wydatków majątkowych w kwocie 2.497,7 tys. zł, grupę wydatków bieżących pozapłacowych w kwocie 1.499,8 tys. zł oraz grupę świadczeń na rzecz osób fizycznych w kwocie 49,4 tys. zł. Badane wydatki zostały poniesione w wysokości 4.044,5 tys. zł w celu realizacji zadania „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” oraz w wysokości 2,4 tys. zł w celu realizacji zadania „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki zostały rzetelnie oszacowane oraz zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem, były gospodarne i służyły osiągnięciu zaplanowanych celów. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności oraz dokonywania wydatku przed obligatoryjnym terminem płatności.

(dowód: akta kontroli str. 569-750, 2518-2521, 3381-3385, 3393-3405)

Zobowiązania na koniec 2016 r. wyniosły (głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi) 2.074 tys. zł. Były one wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2015 r. o 3,6 tys. zł, tj. o 0,2%. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 725, 1058-1059, 1062, 1338-1348, 1353-1376)

¹¹ Badaną próbę stanowiły wydatki wylosowane metodą monetarną MUS w kwocie 2.900,2 tys. zł oraz wydatki dobrane celowo w kwocie 1.146,7 tys. zł.

Przeciętne zatrudnienie w części 28 wyniosło w 2016 r. 281 etatów i było wyższe o 1 etat niż w 2015 r. Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 6.898,8 zł i było wyższe o 177,1 zł niż w 2015 r., tj. o 2,6%.

(dowód: akta kontroli str. 538, 560-568)

W części 28 szczegółowemu badaniu poddano siedem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę 2.033 tys. zł. Wśród zbadanych postępowań: trzy zostały przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 1.161 tys. zł, jedno o wartości zamówienia 525,5 tys. zł – na podstawie art. 138o (usługi społeczne) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹². Trzech zamówień o łącznej wartości 347 tys. zł udzielono z wyłączeniem procedur określonych w Pzp ze względu na wartość zamówienia (art. 4 pkt 8 ustawy). Wśród siedmiu zbadanych postępowań jedno zostało sfinansowane z udziałem środków europejskich. Łącznie, z tytułu umów zawartych w wyniku objętych badaniem postępowań, w 2016 r. wydatkowano kwotę 980 tys. zł.¹³ W pięciu spośród siedmiu postępowań nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2016 r. Ministerstwo nie prowadziło postępowań o udzielenie zamówienia publicznego dotyczących zakupu czasu antenowego.

(dowód: akta kontroli str. 1522-1694, 1786-2185, 2212-2314, 2319-2331, 3204-3212)

Ponadto przeprowadzono kontrolę wydatków w łącznej kwocie 1.492 tys. zł (37% wszystkich zbadanych wydatków) pod względem prawidłowości uprzedniego wyłączenia zastosowania przepisów Pzp oraz wyboru trybu zamówienia publicznego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości polegających na nieuzasadnionym wyłączeniu stosowania przepisów powołanej ustawy lub na niezgodnym z ustawą zastosowaniu trybu udzielenia zamówienia publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 2332-2338)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. Wykonująca czynności zastrzeżone dla kierownika zamawiającego w przetargu nieograniczonego na dostawę przełączników sieciowych do MNISW w 2016 r. (nr 343/W/2016) Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego, pani Alicja Steć nie złożyła oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności stanowiących podstawę wyłączenia z postępowania.

Było to niezgodne z art. 17 ust. 2 Pzp, jak również naruszało zasadę bezstronności i obiektywizmu wyrażoną w art. 7 ust. 2 Pzp. Zgodnie z art. 7 ust. 2 Pzp czynności związane z przygotowaniem oraz przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wykonują osoby zapewniające bezstronność i obiektywizm. Stosownie do art. 17 ust. 2 Pzp osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, pisemne oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności wymienionych w art. 17 ust. 1 Pzp, stanowiących podstawę wyłączenia z postępowania.

W powyższej sprawie Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego pan Maciej Szreder stwierdził, że Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego nie wykonywała żadnych czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego po otwarciu ofert, ponieważ w dniach 14 i 15 grudnia 2016 r. była nieobecna w pracy (termin otwarcia ofert, zatwierdzenia propozycji komisji przetargowej dotyczącej wyboru oferty najkorzystniejszej oraz zawiadomienia o wyniku postępowania)". Następnie, powołując się na opinię Urzędu Zamówień Publicznych¹⁴ podkreślił, iż za „czynności w postępowaniu” należy uznać takie czynności, jak: wykluczenie wykonawcy, odrzucenie oferty, wybór najkorzystniejszej oferty, czy też wystąpienie z wnioskiem o unieważnienie postępowania, zaś analiza przesłanek wyłączenia z postępowania określonych w art. 17 ust. 1 Pzp, prowadzi do wniosku, iż

¹² Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, ze zm., dalej: Pzp.

¹³ Wydatki z tytułu pięciu zamówień były ponoszone z części 28 i 38 budżetu. Podana kwota uwzględnia wyłącznie część 28.

¹⁴ Opinia pt. Składanie oświadczeń o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych przez osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, www.uzp.gov.pl.

ustalenie ich istnienia bądź nieistnienia, możliwe jest, co do zasady, dopiero w momencie, gdy ujawnione zostaną wszystkie podmioty biorące udział w postępowaniu (wykonawcy). Jednocześnie podkreślił, iż niezłożenie oświadczenia o braku lub istnieniu podstaw wykluczenia przez wykonującą czynności kierownika zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w żaden sposób nie uchybiało zasadzie obiektywizmu i bezstronności przedmiotowego postępowania.

Zdaniem NIK, postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego rozpoczyna się od momentu ogłoszenia o zamówieniu, więc każda czynność wykonana po tym terminie, aż do momentu wyboru najkorzystniejszej oferty, stanowi czynność w postępowaniu. Najwyższa Izba Kontroli nie podziela więc argumentacji przedstawionej przez Zastępcę Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego, bowiem p. Alicja Steć udzielała wyjaśnień dotyczących treści SIWZ oraz modyfikowała SIWZ.

(dowód: akta kontroli str. 1786-1955, 2271-2274)

2. W protokole przetargu nieograniczonego nr 297/W/2015 – Archiwizacja dokumentacji MNiSW oraz jego poprzedników prawnych, nie wskazano daty ustalenia wartości zamówienia, co było niezgodne z § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego¹⁵. Brak daty w treści protokołu przetargu nieograniczonego, jak podała w złożonych wyjaśnieniach Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego, był wynikiem „niezamierzonej niedokładności” przez osobę sporządzającą protokół. NIK zauważa, że opisany brak w treści protokołu miał charakter formalny i pozostawał bez wpływu na wynik postępowania.

(dowód: akta kontroli str. 1634-1638, 2239-2255)

1.2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 28 zaplanowane w kwocie 1.503.467 tys. zł zostały zwiększone środkami z rezerwy celowej o 147,3 tys. zł, tj. do kwoty 1.503.614,3 tys. zł. W wyniku dokonanych przesunięć środków pomiędzy programami oraz przeniesień pomiędzy częściami, na które uzyskano zgody właściwych ministrów¹⁶, plan został zmniejszony do kwoty 1.433.364,3 tys. zł, w tym: w dziale 730 – Nauka 1.431.708 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 1.656,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 13-20, 40-66, 92-99, 110-114, 125-132, 345-358, 2349-2368)

Z przyznaných środków rezerwy celowej wydatkowano 100,8 tys. zł, tj. 68%. Wydatki zostały poniesione na wynagrodzenia pracowników MNiSW wykonujących merytoryczne zadania bezpośrednio związane z głównymi celami i produktami projektu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) „Zintegrowany system usług dla nauki – etap I”.

(dowód: akta kontroli str. 2362-2365, 2369-2517)

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 601.092,9 tys. zł, co stanowiło 41,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 wydatki były niższe o 74,5% głównie w wyniku zmniejszenia finansowania z perspektywy finansowej 2007-2013. Wydatki poniesiono w działach: 730 – Nauka w wysokości 600.892,9 tys. zł, tj. 42% planu po zmianach oraz 750 – Administracja publiczna w wysokości 200 tys. zł, tj. 12% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 517-518, 728-729, 1462-1463)

Na finansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR) wydatkowano łącznie kwotę 397.626,1 tys. zł, co stanowiło 48,4% planu po zmianach. Na dotację celową dla NCBiR przeznaczono 397.524,5 tys. zł. Środki te, zgodnie ze sprawozdaniem NCBiR, zostały przekazane na realizację 403 projektów wybranych w konkursach organizowanych w ramach: działania 1.1 Programu Operacyjnego „Projekty B+R przedsiębiorstw”, działania 1.2 „Programy sektorowe B+R”, poddziałania 1.3.1

¹⁵ Dz. U. Nr 233, poz. 1458. Rozporządzenie uchylono z dniem 28 lipca 2016 r.

¹⁶ Odpowiednio: Ministra Finansów, a od 28 września 2016 r. Ministra Rozwoju i Finansów.

„Wsparcie projektów badawczo-rozwojowych w fazie preseed przez fundusze typu proof of concept – BRIDGE Alfa”¹⁷, poddziałania 1.3.2 „Publiczno-prywatne wsparcie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych BRIDGE VC”, poddziałania 4.1.1 „Strategiczne programy badawcze dla gospodarki”, poddziałania 4.1.2 „Regionalne agendy naukowo-badawcze”, poddziałania 4.1.4 „Projekty aplikacyjne”, działania „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki”, działania 4.3 „Międzynarodowe Agendy Badawcze”, działania 4.4 „Zwiększanie potencjału kadrowego sektora B+R”. Pozostałe wydatki w ramach POIR zostały w przeznaczone przez MNiSW przede wszystkim na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi. Nie została wydatkowana kwota 423.929,9 tys. zł. Powodem mniejszego niż zaplanowano wykorzystania środków było wolniejsze od planowanego tempo wdrażania programów i mniejsza niż zakładano liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów.

(dowód: akta kontroli str. 1462-1463, 2843-2901, 3336-3359, 3406-3660)

Środki w kwocie 197.601,9 tys. zł, co stanowiło 34% planu po zmianach, zostały wydatkowane w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG). Nie została wydatkowana kwota 382.346 tys. zł. Powodem mniejszego niż zaplanowano wykorzystania środków było ostateczne rozliczenie większości projektów w IV kwartale 2015 r. i w związku z tym wydatkowanie w 2016 r. środków w zaplanowanej wysokości nie było potrzebne.

(dowód: akta kontroli str. 1462-1463, 3336-3359)

Na realizację Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 wydatkowano łącznie kwotę 5.864,9 tys. zł, tj. 18,4% planu po zmianach. Ministerstwo przekazało Ośrodkowi Przetwarzania Informacji – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (OPI PIB) 5.747,5 tys. zł na realizację projektu pn. „Zintegrowany system usług dla nauki – etap I” w ramach działania 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych POPC”. W celu realizacji projektu prowadzono prace polegające na budowaniu systemu informatycznego, który będzie w pełni obsługiwał procesy finansowania nauki, ustawowo realizowane przez trzy podmioty: NCN, NCBiR oraz MNiSW. Pozostałe wydatki w ramach POPC zostały przeznaczone na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz zakup usług pozostałych. Nie wydatkowano 25.995,5 tys. zł m.in. w związku z uzgodnieniami MNiSW z Ministerstwem Rozwoju, iż projekt E-Pionier realizowany przez NCBiR ze środków POPC finansowany będzie z części 27 – Informatyzacja.

(dowód: akta kontroli str. 1462-1463, 2371-2493, 3135-3203, 3336-3359)

Szczegółową kontrolą objęto 2,8% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych przez MNiSW w dziale 750 – Administracja publiczna. Doboru próby dokonano w sposób celowy spośród wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowemu wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia – Urzędu obsługującego Ministra. Badane wydatki zostały poniesione w celu realizacji zadania 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”, któremu zostały przyporządkowane w układzie budżetu zadaniowego. Skontrolowane wydatki zostały faktycznie poniesione i należycie udokumentowane, dokonane w okresie kwalifikowalności, zrealizowane do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na cele lub zadania określone w umowach na dofinansowanie. Zlecenia płatności były przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK) w terminach umożliwiających ich realizację przed upływem terminu płatności.

(dowód: akta kontroli str. 2529-2530, 2843-2901, 3381-3385, 3405)

¹⁷ Projekt BRIDGE Alfa zakłada wsparcie funduszy typu Proof of Concept, których główną rolą jest finansowanie projektów technologicznych, związanych z prowadzeniem prac badawczo – rozwojowych lub wykorzystaniem własności przemysłowej. Fundusze finansują projekty w fazie Proof of Principle (fazie wczesnej weryfikacji Projektu B+R) i Proof of Concept (fazie właściwej weryfikacji pomysłu). Obejmuje ona badania przemysłowe i eksperymentalne prace rozwojowe, których wyniki na ogół umożliwiają pełne zgłoszenie patentowe lub przejście do fazy międzynarodowej zgłoszenia pierwszeństwa w trybie PCT lub komercyjne wykorzystanie wyniku Projektu B+R.

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatków budżetu środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

Na wspieranie badań naukowych (podzadanie 10.1.1. obejmujące m.in. finansowanie działalności statutowej jednostek naukowych oraz dotacje dla NCN) zaplanowano środki w wysokości 3.800.665,7 tys. zł, a zrealizowano w wysokości 3.777.991,1 tys. zł (99,4%). Wysokość środków wydatkowanych na to zadanie była wyższa o 480.041,3 tys. zł niż w 2015 r., tj. o 14,6%. Źródłem finansowania był budżet państwa. Wskaźnikiem stopnia realizacji zaplanowanego zadania była liczba publikacji polskich naukowców w czasopiśmie należących do bazy SCOPUS. Zaplanowana wartość na poziomie 38.657 (przy wykonaniu w 2015 roku – 35.951) została zrealizowana w wysokości 37.285 publikacji, tj. w 96,5%. Pomimo niewykonania miernika MNiSW wskazało na wzrostowy trend w liczbie publikacji z Polski w czasopiśmie zawartych w światowych bibliograficznych bazach danych oraz że przyjęty miernik jest miernikiem oddającym długofalowe efekty działań mających na celu wspieranie rozwoju poznawczych badań naukowych w Polsce.

(dowód: akta kontroli str. 21-39, 694, 714)

Na wspieranie rozwoju kadry naukowej (działanie 10.1.1.3.) zaplanowano środki w wysokości 284.179,4 tys. zł, a zrealizowano w wysokości 281.156,2 tys. zł (98,9%). Na zadanie to wydatkowano kwotę o 30.752,4 tys. zł wyższą (tj. o 12,3%) niż w 2015 r. Działanie to było realizowane w ramach podzadania dotyczącego wspierania badań naukowych. Źródłem finansowania był budżet państwa. W efekcie wydatkowanych środków 4.658 młodych naukowców otrzymało wsparcie, przy planowanych 4.330. Wynikało to ze zwiększonej liczby kandydatów, zgłoszonych przez rady naukowe, do otrzymania środków finansowych z budżetu nauki (z wyłączeniem środków przyznawanych w ramach działalności statutowej – projektów badawczych, stypendiów, staży podoktorskich).

(dowód: akta kontroli str. 695, 714)

Na wspieranie badań stosowanych, prac rozwojowych oraz komercjalizacji wyników prac badawczo-rozwojowych B+R (podzadanie 10.2.1.) zaplanowano środki w wysokości 2.556.387,0 tys. zł, a zrealizowano w wysokości 1.976.369,4 tys. zł (77,3%), tj. niższej o 318.099,3 tys. zł (13,8%) niż w 2015 r. Źródłem finansowania podzadania był budżet państwa oraz budżet środków europejskich. Osiągnięta wysokość miernika – 74%, który wskazywał udział projektów realizowanych we współpracy z przedsiębiorstwami w odniesieniu do ogólnej liczby projektów realizowanych, jest niższa od zaplanowanego (planowano 75%). Nieznaczne odchylenie miernika wynika z niższej niż zakładano liczby projektów podpisanych w ramach POIR (późniejsze rozpoczęcie realizacji programu).

W ramach swoich uprawnień¹⁸ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako dysponent części 28 w 2016 r., określił dla funkcji 10. „Nauka polska” zadania 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” cel: podniesienie poziomu wyników badań naukowych i miernik „Udział publikacji z Polski w czasopiśmie objętych bazą SCOPUS” i dla zadania 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom” cel „Zwiększenie poziomu praktycznego zastosowania prac B+R”, któremu przypisał dwa mierniki tj. „Liczba patentów międzynarodowych udzielonych w EPO, USPTO, liczba patentów uzyskanych przez polskich rezydentów w Urzędzie Patentowym RP” i „Udział wydatków na B+R poniesionych przez sektor przedsiębiorstw w stosunku do całkowitych wydatków B+R w Polsce”. Drugi z mierników zadania 10.2. został wprowadzony po uwzględnieniu sugestii Ministra Finansów¹⁹. Minister Finansów sugerował także

¹⁸ Zgodnie z załącznikiem nr 49 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 955) minister właściwy do spraw nauki w 2016 roku był właściwy do definiowania celów i mierników funkcji 10. „Nauka polska” zadania 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” i zadania 10.2. „Badania naukowe służące praktycznym zastosowaniom”.

¹⁹ Pismo Ministra Finansów PW.4100.1.2015 z dnia 22 lipca 2015 r. skierowane do Ministra NiSW.

wskazanie dodatkowego miernika w zadaniu 10.1., jednak MNiSW nie udało się opracować miernika, który w dostatecznym stopniu spełniałby warunki rzetelnego miernika.

(dowód: akta kontroli str. 3213-3220, 3228-3229, 3700-3710)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej efektów rzeczowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Część 38 – Szkolnictwo wyższe

2.1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2016 r. dochody w części 38 zaplanowano w kwocie 5.740 tys. zł. Zrealizowane dochody wyniosły 12.786,5 tys. zł (tj. 222,8% planu po zmianach), w tym w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.776,3 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 10,1 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. zrealizowane dochody były niższe o 5.207,9 tys. zł, tj. o 40,7%. Źródłami dochodów w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe były m.in. zwrócone przez uczelnie niewykorzystane środki z dotacji podmiotowej przeznaczonej na działalność dydaktyczną bądź środki wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem (1.555 tys. zł), niewykorzystane dotacje celowe na zadania inwestycyjne (4.696 tys. zł). Źródłami dochodów w dziale 750 – Administracja publiczna były zwroty z Komisji Europejskiej za zakup biletów lotniczych oraz zwroty z tytułu nadpłaconych składek na ubezpieczenia społeczne. Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2016 r. wyniosły 22.702,7 tys. zł i były wyższe o 13.695,4 tys. zł, tj. o 152% w porównaniu do 2015 r. Zaległości wyniosły 18.661,8 tys. zł i były wyższe o 10.598,3 tys. zł, tj. o 131% od zaległości na koniec 2015 r. Największa zaległość w kwocie 10.200 tys. zł, (54,7% zaległości ogółem) wynikała z decyzji Ministra NiSW określającej podlegającą zwrotowi kwotę dotacji na dofinansowanie inwestycji wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem przez Politechnikę Krakowską.

(dowód: akta kontroli str. 531, 613-616, 731-732, 876-886, 895, 1064-1069, 3230-3257, 3377-3380)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w części 38 w wysokości 12.860.778 tys. zł, z tego 12.507.609 tys. zł stanowiły wydatki budżetu państwa i 353.169 tys. zł wydatki budżetu środków europejskich. Zrealizowane wydatki w części 38 wyniosły łącznie 12.775.248 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach.

Największy udział w wydatkach części 38 miały dotacje w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe w wysokości 12.077.052 tys. zł (96,9% wydatków budżetu państwa) przeznaczone m.in. na zadania związane z kształceniem studentów i utrzymaniem uczelni oraz kształceniem uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich i kadr naukowych.

2.2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w części 38 w wysokości 12.507.609 tys. zł, w tym m.in. w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.477.761 tys. zł, w dziale 851 – Ochrona zdrowia 17.297 tys. zł. W wyniku dokonanych zmian plan wydatków został zwiększony do wysokości 12.532.524,7 tys. zł. Zrealizowane w części 38 wydatki wyniosły 12.463.799,8 tys. zł (99,4% planu po zmianach), w tym m.in. w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 12.436.254,5 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach, w dziale 851 – Ochrona zdrowia 16.663,5 tys. zł, tj. 96,3% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 11-12, 374-475, 619-620, 733-738)

Minister NiSW wprowadził blokadę środków finansowych w części 38 w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe na kwotę 7.004 tys. zł. Blokada została uzasadniona potrzebą przesunięcia środków przeznaczonych na realizację programu wieloletniego pn.

„Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2017” na 2017 r. w związku z przedłużającymi się postępowaniami administracyjnymi i sądowymi dotyczącymi zakupu gruntów pod inwestycję.

Środki z rezerw celowych zwiększyły wydatki budżetowe części 38 łącznie o kwotę 9.815,6 tys. zł, w tym w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe o kwotę 9.705,3 tys. zł i w dziale 750 – Administracja publiczna o kwotę 110,3 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto 95,2% tych środków. Zostały one przeznaczone na realizację projektów pomocy rozwojowej (6.339,8 tys. zł) oraz na realizację inwestycji na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie²⁰ (3.000 tys. zł). Na programy stypendialne wykorzystano łącznie kwotę 5.599,2 tys. zł. Niewykorzystanie środków w łącznej kwocie 740,6 tys. zł wynikało m.in. z mniejszej liczby wniosków o nieobligatoryjne świadczenia (np. o stypendia w okresie wakacji, zasiłki w związku z przygotowaniem pracy magisterskiej), braku rozliczenia roku studiów, zmiany statusu pobytoowego uczestnika (karta stałego pobytu), niższych kosztów organizacji zjazdu stypendystów i absolwentów, niższych kosztów promocji projektu, rezygnacji z udziału w Programie. PWSZ w Gnieźnie, w związku z nierozpoczęciem I etapu prac zaplanowanego w programie inwestycji budowlanej, zwróciła całość otrzymanych środków.

(dowód: akta kontroli str. 138-141, 170-329, 1108-1109, 1187-1316, 3260-3269)

W planie po zmianach na dotacje podmiotowe przeznaczono kwotę 12.043.848,7 tys. zł, w tym na działalność dydaktyczną – 10.189.979,2 tys. zł, na pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 1.633.256,8 tys. zł, na zadania projakościowe – 219.742 tys. zł. Dla Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczono środki w wysokości 630,7 tys. zł, natomiast dla Krajowej Reprezentacji Doktorantów – 240 tys. zł.

Dotację podmiotową na działalność dydaktyczną (rozdział 80306) wykorzystano w kwocie 10.189.955,1 tys. zł. Środki te przekazano 302 podmiotom, w tym: 59 uczelniom publicznym akademickim nadzorowanym przez Ministra NiSW (9.178.925,1 tys. zł), 36 uczelniom publicznym zawodowym nadzorowanym przez Ministra NiSW (613.313 tys. zł), pięciu uczelniom publicznym nadzorowanym przez Ministra Obrony Narodowej (179.167,7 tys. zł), sześciu uczelniom prowadzonym przez kościoły i związki wyznaniowe (208.292,3 tys. zł). Ponadto środki przekazano 196 uczelniom niepublicznym (10.257 tys. zł) na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.

Dotację podmiotową na pomoc materialną dla studentów i doktorantów (rozdział 80309) wykorzystano łącznie 416 podmiotów w kwocie 1.632.988,3 tys. zł, w tym: 59 uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (1.214.790,4 tys. zł), 36 uczelni publicznych zawodowych nadzorowanych przez Ministra NiSW (111.326,4 tys. zł), pięć uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej (29.813,8 tys. zł), sześć uczelni prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe (31.285,3 tys. zł) i sześć seminariów kształcących księży katolickich (468,9 tys. zł), 248 uczelni niepublicznych (244.072,1 tys. zł) oraz 41 instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk (1.062,1 tys. zł) i 15 instytutów badawczych (169,3 tys. zł).

Dotację podmiotową w rozdziale 80311 (tzw. projakościową), wykorzystano 100 podmiotów na kwotę 219.742 tys. zł. Wśród jednostek, które otrzymały dotację było: 59 uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (174.353,1 tys. zł), dziewięć uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Zdrowia (25.740 tys. zł), cztery uczelnie prowadzone przez kościoły i związki wyznaniowe (6.550 tys. zł), sześć uczelni niepublicznych (7.536 tys. zł), 16 uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (4.112,9 tys. zł), trzy uczelnie publiczne nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej (1.100 tys. zł), jedna jednostka naukowo-dydaktyczna nadzorowana przez Ministra Zdrowia (110 tys. zł) oraz dwie uczelnie publiczne nadzorowane przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (240 tys. zł).

²⁰ Dalej: PWSZ w Gnieźnie.

Dotację podmiotową w rozdziale 80395 – Pozostała działalność, którą otrzymały Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (630,7 tys. zł) oraz Krajowa Reprezentacja Doktorantów (240 tys. zł), obydwie podmioty wykorzystały w pełnej kwocie.

Na dotacje celowe w rozdziale 80306 – Działalność dydaktyczna wydatkowano 188.002,4 tys. zł. Kwota ta została wykorzystana przez 35 publicznych uczelni akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW (179.438,7 tys. zł), cztery uczelnie publiczne zawodowe (7.263,7 tys. zł) i jedną uczelnię prowadzoną przez kościół (1.300 tys. zł). Na dotacje celowe w rozdziale 80309 – Pomoc materialna dla studentów wydatkowano 24.340 tys. zł. Środki te zostały wykorzystane przez osiem uczelni publicznych akademickich nadzorowanych przez Ministra NiSW i jedną uczelnię publiczną zawodową (21.340 tys. zł) oraz jedną uczelnię prowadzoną przez kościół (3.000 tys. zł). Dotację celową w rozdziale 80379 – Pomoc zagraniczna wydatkowała jedna uczelnia publiczna (1.282 tys. zł). W rozdziale 80395 – Pozostała działalność środki dotacji w kwocie 11.331,1 tys. zł zostały wykorzystane przez jedną uczelnię publiczną (553,7 tys. zł), dziewięć fundacji (8.917,2 tys. zł), 14 związków sportowych (1.400 tys. zł), dwa stowarzyszenia (73,9 tys. zł) oraz OPI PIB (306 tys. zł), Lubelski Park Naukowo-Technologiczny SA (34,5 tys. zł) i Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej (45,8 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 650-651, 1441-1450)

W części 38 kontrolą objęto 16,1% zrealizowanych wydatków na dotacje. Badaniem objęto dobrane w sposób celowy (tj. najwyższe kwotowo dwa zadania realizowane w 2016 r. w ramach programów wieloletnich oraz pięć pozostałych zadań inwestycyjnych) dotacje celowe na łączną kwotę 79.000,9 tys. zł oraz cztery dotacje dla uczelni publicznych przekazane na działalność dydaktyczną w łącznej kwocie 1.861.675,2 tys. zł. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 913-963, 1451-1461)

Na świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 38 wydatkowano kwotę 48.826,8 tys. zł, tj. 98% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 500-503, 560-568)

Wydatki bieżące jednostki budżetowej zrealizowano w kwocie 56.854,8 tys. zł, tj. 94,2% planu po zmianach. W dziale 803 – Szkolnictwo wyższe wyniosły one 29.889,5 tys. zł (95,2% planu po zmianach), w dziale 750 – Administracja publiczna 10.283,7 tys. zł (88,5% planu po zmianach), w dziale 851 – Ochrona zdrowia – 16.663,5 tys. zł (96,3% planu po zmianach), a w dziale 752 – Obrona narodowa 18,1 tys. zł (72,5% planu po zmianach).

(dowód: akta kontroli str. 500-503, 733-738)

Szczegółowym badaniem objęto 165 zapisów księgowych na kwotę ogółem 1.203 tys. zł²¹, tj. 11% wydatków dysponenta III stopnia – Urzędu obsługującego Ministra. Objęte badaniem wydatki stanowiły: grupę wydatków majątkowych w kwocie 415 tys. zł oraz grupę wydatków bieżących pozapłacowych w kwocie 788 tys. zł. Badane wydatki zostały poniesione w wysokości 1.187,3 tys. zł w celu realizacji zadania 3.2. „Szkolnictwo wyższe” oraz w wysokości 15,7 tys. zł na realizację zadania 11.4. „Gotowość struktur administracyjno-gospodarczych kraju do obrony państwa”.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki zostały rzetelnie oszacowane oraz zostały dokonane do wysokości kwot ujętych w planie finansowym. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem, były gospodarne i służyły osiągnięciu zaplanowanych celów. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności oraz dokonywania wydatku przed obligatoryjnym terminem płatności.

(dowód: akta kontroli str. 569-570, 2522-2528, 3386-3405)

²¹ Badaną próbę stanowiły wydatki wylosowane metodą monetarną MUS w kwocie 587,8 tys. zł oraz wydatki dobrane celowo w kwocie 615,2 tys. zł.

Na wynagrodzenia bezosobowe w części 38 poniesiono wydatki w kwocie 13.217,1 tys. zł, co stanowiło 93,5% planu po zmianach (14.132,5 tys. zł). W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 961 tys. zł, tj. o 6,8%.

(dowód: akta kontroli str. 733-738)

Przeciętne zatrudnienie w jednostkach podległych i nadzorowanych przez Ministra NiSW wyniosło 117.925 etatów i było o 633 etaty niższe niż w 2015 r. Przeciętne wynagrodzenie wyniosło 5.821,5 zł i było niższe niż w 2015 r. tj. o 0,6%.

(dowód: akta kontroli str. 539, 1079-1081)

Wydatki majątkowe zrealizowano w łącznej wysokości 212.936,3 tys. zł, tj. 84,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 35.917,3 tys. zł, tj. o 16,9%. W dziale 803 – Szkolnictwo wyższe wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 212.516,4 tys. zł, tj. 84,6% planu po zmianach. Środki te wydatkowano na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych, w tym realizowanych w ramach programów wieloletnich. Wydatki majątkowe w dziale 750 – Administracja publiczna wyniosły 419,9 tys. zł (50,2% planu po zmianach) i były niższe niż w 2015 r o 368 tys. zł, tj. o 53,3%. Przeznaczono je na: zakup sprzętu komputerowego (297,1 tys. zł), przełączników sieciowych (84,9 tys. zł), wykonanie III etapu sieci LAN (13,6 tys. zł), wymianę oświetlenia zasadniczego i awaryjnego (24,3 tys. zł). Realizacja wydatków majątkowych w kwocie niższej niż zaplanowana wynikała z przesunięcia na 2017 r. zadania dotyczącego wdrożenia systemu centralnego wydruku (wdrożenie systemu wraz z serwisem urządzeń drukujących) oraz późniejszego niż zaplanowano, niezależnego od MNiSW, rozpoczęcia postępowania dotyczącego zakupu oprogramowania (wpływ na to miało m.in. oczekiwanie na zakończenie przetargu na sprzęt serwerowy realizowany przez Centrum Usług Wspólnych w celu optymalizacji zakupu oprogramowania serwerowego, zmiana zakresu oprogramowania objętego wnioskiem m.in. związanego z rozpoczęciem integracji wszystkich serwisów urzędów centralnych oraz rezygnacja przez CUW z zamówienia dotyczącego macierzy i urządzeń sieciowych).

(dowód: akta kontroli str. 504-509, 3258-3259)

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich wyniosły 68.129,9 tys. zł, tj. 73,6% planu po zmianach i były niższe o 142.977 tys. zł, tj. o 67,7% w porównaniu do 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 556-557)

Zobowiązania na koniec 2016 r. wyniosły (głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi) 1.380,6 tys. zł. Były one wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2015 r. o 253,1 tys. zł, tj. o 22,4%. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 1060-1061, 1063, 1349-1376)

W części 38 szczegółowemu badaniu poddano osiem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o łącznej wartości zamówień 2.077 tys. zł. Wśród zbadanych postępowań: cztery zostały przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego – na łączną kwotę 1.201 tys. zł, jedno na podstawie art. 138o Pzp na kwotę 525,5 tys. zł, zaś trzech zamówień o wartości 350 tys. zł udzielono z wyłączeniem procedur określonych w Pzp ze względu na wartość przedmiotu zamówienia (art. 4 pkt 8 ustawy). Wśród ośmiu zbadanych postępowań dwa zamówienia zostały sfinansowane z udziałem środków europejskich. Łączna kwota wydatkowana na podstawie skontrolowanych zamówień w 2016 r. wyniosła 443 tys. zł.²² W wyniku analizy zamówień publicznych objętych badaniem w części 38 nie stwierdzono nieprawidłowości w siedmiu postępowaniach. Nieprawidłowość dotycząca przetargu nieograniczonego na dostawę przełączników sieciowych do MNiSW w 2016 r. została opisana w wynikach kontroli części 28 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 1522-2051, 2087-2211, 2315-2318, 3204-3212)

²² Wydatki z tytułu pięciu zamówień były ponoszone z części 28 i 38 budżetu. Podana kwota uwzględnia wyłącznie część 38.

Ponadto przeprowadzono kontrolę wydatków w łącznej kwocie 952 tys. zł (68% zbadanej próby wydatków) pod względem prawidłowości uprzedniego wyłączenia zastosowania przepisów Pzp oraz wyboru trybu zamówienia publicznego. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości polegających na nieuzasadnionym wyłączeniu stosowania powołanej ustawy lub nieprawidłowym zastosowaniu trybu określonego w ustawie.

(dowód: akta kontroli str. 2332, 2339-2348)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego naruszył tryb i zasady udzielania dotacji udzielając Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie dotacji celowej na inwestycję z pominięciem przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej²³

Działając na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 94c Prawo o szkolnictwie wyższym²⁴ w dniu 18 października 2016 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawarł z PWSZ w Gnieźnie umowę o udzieleniu dotacji w wysokości 3.000 tys. zł. Szczegółowy opis, termin i harmonogram realizacji inwestycji określał program inwestycji stanowiący załącznik nr 1 do umowy. W dniu 7 listopada 2016 r. przekazano, zgodnie z harmonogramem, transzę w wysokości 2.000 tys. zł. Całą otrzymaną kwotę uczelnia zwróciła w dniu 28 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1082-1109)

Przed wydaniem decyzji w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie państwa zwiększających część 38 o kwotę 3.000 tys. zł z przeznaczeniem na realizację inwestycji przez PWSZ w Gnieźnie Minister Rozwoju i Finansów zwracał się do Ministra NiSW o potwierdzenie możliwości udzielenia dotacji na podstawie obowiązujących regulacji prawnych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa²⁵ oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej²⁶, które jest stosowane od 1 stycznia 2012 r.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyjaśnił, że do dnia 31 grudnia 2011 r. podstawą udzielania dotacji na inwestycje dydaktyczne uczelni publicznych było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa.

W ramach prac nad reformą szkolnictwa wyższego w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym wprowadzono przepis umożliwiający odrębne uregulowanie spraw finansowania ze środków publicznych inwestycji uczelni publicznych. Na tej podstawie wydane zostało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu udzielania oraz zasad i trybu rozliczania dotacji na dofinansowanie lub finansowanie kosztów realizacji inwestycji uczelni publicznej, które zachowując znaczącą zbieżność z przepisami ww. rozporządzenia Rady Ministrów, wprowadziło rozwiązania dostosowane do specyfiki uczelni publicznych. Rozporządzenie to jest stosowane od dnia 1 stycznia 2012 r., jednak w przypadku kwestii nieuregulowanych w tym rozporządzeniu, zastosowanie mają wciąż odpowiednie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów. Do takich kwestii należy zaliczyć finansowanie lub dofinansowanie tych inwestycji niewspółfinansowanych w ramach programów operacyjnych, dla których środki finansowe ujęto w odpowiednich rezerwach budżetu państwa.

W przypadku inwestycji PWSZ w Gnieźnie rozporządzenie z 2011 r. nie mogło zostać zastosowane. Należy zauważyć, że zawarta w nim procedura występowania o środki budżetowe na inwestycje uczelni publicznych wyznacza uczelniom termin na składanie wniosków na dzień 15 lutego roku poprzedzającego, a zatem na kilka tygodni lub nawet miesięcy przed rozpoczęciem prac nad kolejną ustawą budżetową, w której mogą zostać

²³ Dz. U. Nr 179, poz. 1068.

²⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, ze zm., dalej ustawa Psw.

²⁵ Dz. U. Nr 238, poz. 1579.

²⁶ Dz. U. Nr 179, poz. 1068.

zaplanowane, m.in., rezerwy na inwestycje. Ponadto rozporządzenie to przewiduje konkurencyjny tryb występowania przez uczelnie o dofinansowanie inwestycji z budżetu państwa. Tymczasem środki dla PWSZ w Gnieźnie zostały zaplanowane ze wskazaniem tej właśnie konkretnej uczelni już po dniu 15 lutego 2015 r. w ramach prac parlamentarnych nad ustawą budżetową na 2016 rok. W związku z powyższym, jako podstawę udzielenia dotacji PWSZ w Gnieźnie, wskazano przepisy rozporządzenia z 2010 r. Odmienne stanowisko w kwestii podstawy prawnej przekazania dotacji zajął Minister Finansów, wobec czego jako podstawę prawną wskazano art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, czyli przepis, który stanowi materialnoprawne upoważnienie ustawowe dla Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do udzielania finansowania lub dofinansowania inwestycji uczelni publicznych. Na tej podstawie, decyzją Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 3 października 2016 r. środki te zostały udostępnione uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 3270, 3272-3273)

W ocenie NIK uczelnia publiczna może otrzymać dotację celową na zadanie inwestycyjne na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 10 ustawy Psw, tym niemniej udzielenie dotacji musi nastąpić z zastosowaniem przepisów rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 2011 r. Ponadto nie ma żadnych podstaw prawnych do twierdzenia, że środki ujęte w rezerwie celowej przeznaczone dla tej uczelni nie podlegają przepisom prawa regulującym dokonywanie tego rodzaju wydatków. Od momentu przekazania środków z rezerwy celowej do części 38 budżetu państwa, środki te podlegają takim samym rygorom prawnym jak środki od początku planowane w części budżetowej.

2. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał nagrody dwóm nauczycielom akademickim zatrudnionym w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, pomimo, że nie był podmiotem uprawnionym do ich przyznania, czym naruszył art. 155 ust. 3 w związku z art. 94 ust. 3 pkt 6 ustawy Psw.

Stosownie do art. 155 ust. 1 ustawy Psw nauczyciele akademicy mogą otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, a w stosunku do nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni medycznej powyższe uprawnienie przysługuje ministrowi właściwemu do spraw zdrowia (art. 155 ust. 2 ustawy Psw).

W dniu 24 czerwca 2016 r. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego złożył skorygowany wniosek o przyznanie nagrody zespołowej dydaktycznej za opracowanie podręcznika pt. „Torbiele obszaru szczękowo-twarzowego”. We wniosku zgłoszono dwie osoby zatrudnione w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Powołany przez Ministra NiSW w dniu 20 września 2016 r. Zespół do Spraw Nagród Ministra dla Nauczycieli Akademickich²⁷ dokonał oceny wniosku przyznając mu ocenę punktową – 9,0 na 10 punktów.

Pismem z dnia 8 grudnia 2016 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego poinformował Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, że przyznał nagrody nauczycielom akademickim zatrudnionym w uczelni, w tym, na podstawie wniosku Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, dwóm nauczycielom akademickim w obszarze nauk medycznych w łącznej kwocie 22,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 1110-1186)

W powyższej sprawie Minister NiSW stwierdził, że stosownie do art. 155 ust. 1 ustawy Psw, nauczyciele akademicy mogą otrzymywać za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne lub organizacyjne albo za całokształt dorobku nagrody rektora oraz nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Natomiast, w myśl art. 155 ust. 2 ustawy, nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni wojskowej, uczelni służb państwowych, uczelni artystycznej, uczelni morskiej lub uczelni medycznej mogą otrzymywać nagrody rektora oraz nagrody właściwego ministra nadzorującego uczelnię. Wymienione przepisy prawa wyraźnie precyzują zakres nadzoru sprawowanego nad uczelniami przez poszczególnych ministrów, a tym samym wskazują na możliwość składania wniosków o nagrody dla nauczycieli akademickich wyłącznie do jednego ministra nadzorującego uczelnię.

²⁷ Dz. Urz. MNiSW poz. 58.

W art. 94 ustawy jest mowa o sposobie naliczania środków finansowych na dotacje dla uczelni publicznej, zaś w art. 155 ust. 3 ustawy – o sposobie ustalenia wysokości środków, którymi będzie dysponował minister. Z kolei w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 155 ust. 5 ustawy określone zostały zasady wydatkowania środków pozostawionych do dyspozycji ministra. W żadnym z tych przepisów nie ma wskazania, że środki na nagrody dla nauczycieli akademickich mogą być przyznane tylko tym nauczycielom, którzy byli brani pod uwagę przy naliczaniu tych środków. Minister zauważył również, że zgodnie z przepisami przywołanej ustawy, uczelnia medyczna to uczelnia publiczna nadzorowana przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Statut Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie stanowi, że jednostki organizacyjne Uniwersytetu prowadzące działalność dydaktyczną, naukowo-badawczą i organizacyjną w zakresie nauk medycznych, farmacji i nauk o zdrowiu oraz uczestniczące w sprawowaniu opieki zdrowotnej w powiązaniu z wykonywaniem zadań dydaktycznych i badawczych, używają tradycyjnej nazwy i są zarządzane jako Collegium Medicum (§ 19) i działalność ta podlega merytorycznemu nadzorowi ministra zdrowia. Jednakże, w myśl § 47 i § 49 statutu, Wydział Lekarski, Wydział Farmaceutyczny oraz Wydział Nauk o Zdrowiu są podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Uniwersytetu, który podlega nadzorowi ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

W 2015 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego powzięło informację o stosowanej przez niektóre uczelnie, posiadające w swojej strukturze organizacyjnej wydziały medyczne, praktyce występowania przez rektorów z dwoma odrębnymi wnioskami o przyznanie nagród ministra za osiągnięcia naukowe, kierowanymi jednocześnie do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministra właściwego do spraw zdrowia. Jak wynikało z uzyskanych informacji, wnioskodawcy także mieli wątpliwości dotyczące dopuszczalności takiego działania w kontekście przepisów przywołanego rozporządzenia, określającego liczbę możliwych do złożenia wniosków o przyznanie nagród z jednej uczelni.

Aby uniknąć problemów interpretacyjnych obowiązujących przepisów prawa w zakresie przyznawania nagród dla nauczycieli akademickich, zwrócono się o opinię prawną w tym zakresie, która potwierdziła prawidłowość prezentowanego powyżej stanowiska (tj. jedna uczelnia składa wnioski o przyznanie nagród tylko do jednego ministra nadzorującego ją jako całość). Jednocześnie skierowano pisma do Ministra Zdrowia oraz do pozostałych ministrów nadzorujących uczelnie, informujące o stanowisku Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w kwestii przyznawania nagród oraz zamieszczono stosowny komunikat na stronie internetowej Ministerstwa. Żaden z ministrów nadzorujących uczelnie nie zgłosił uwag do przedstawionego stanowiska Ministerstwa.

Odnosząc się do pojawiających się wątpliwości, który minister może przyznać nagrody dla nauczycieli akademickich, Minister zauważył, że uprzywilejowanie uczelni posiadających w swojej strukturze wydziały medyczne mogłoby spowodować posądzenie o nierówne traktowanie wnioskodawców z zakresu nauk technicznych, czy humanistycznych.

Zdaniem Ministra zróżnicowanie sytuacji w poszczególnych resortach może faworyzować resorty mniejsze, w których – ze względu na mniejszą liczbę kandydatów – łatwiej uzyskać nagrodę ministra, choć ze względu na ograniczenia wysokości środków finansowych – wysokość poszczególnych nagród jest znacznie niższa niż w MNiSW. Dla lepszego zobrazowania powyższych kwestii należy zauważyć, że dopuszczenie możliwości składania wniosków o przyznanie nagród do kilku ministrów spowodowałoby sytuację, w której Uniwersytet Jagielloński w Krakowie byłby uprawniony do złożenia 8 wniosków, tj. 4 do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego i 4 do Ministra Zdrowia. Tymczasem Uniwersytet Warszawski, a zatem uczelnia o podobnej wielkości i potencjale wyrażonym liczbą pracowników, doktorantów i studentów, byłby uprawniony do złożenia jedynie 4 wniosków. Dlatego – w opinii Ministra – nagroda ministra za zespołowe osiągnięcia dydaktyczne dla zespołu nauczycieli akademickich zatrudnionych w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, została przyznana zgodnie z obowiązującym stanem prawnym.

(dowód: akta kontroli str. 3270-3271, 3273-3278)

Najwyższa Izba Kontroli zauważa że, mimo iż Collegium Medicum to jednostka organizacyjna Uniwersytetu, jednakże również prowadzi działalność dydaktyczną, naukowo-dydaktyczną i organizacyjną w zakresie nauk medycznych, farmacji i nauk o zdrowiu oraz uczestniczy w sprawowaniu opieki zdrowotnej w powiązaniu z wykonywaniem zadań dydaktycznych i badawczych. W powyższym zakresie, stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o włączeniu Akademii Medycznej im. Mikołaja Kopernika w Krakowie do Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie²⁶, jest nadzorowana przez Ministra Zdrowia. Minister Zdrowia przyznaje więc Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie dotacje podmiotowe, tj. tzw. dotację dydaktyczną oraz dotację na pomoc materialną (w 2016 r. przyznał odpowiednio 152.241.657 zł oraz 8.939.051 zł), co wynika z art. 94 ust. 3 pkt 6 ustawy Psw. Skoro środki na nagrody są planowane w ramach dotacji, a w przypadku jednostek organizacyjnych UJ tworzących Collegium Medicum dotacja ta jest wypłacana z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Zdrowia, to nagrody dla nauczycieli akademickich zatrudnionych w Collegium Medicum muszą być finansowane z tej części.

3. Minister NiSW nie wyegzekwował zwrotu części nieprawidłowo wykorzystanej dotacji udzielonej Politechnice Śląskiej w Gliwicach na realizację zadania inwestycyjnego „Przebudowa budynku przy ul. Towarowej 5 w Gliwicach wraz z adaptacją na potrzeby dydaktyczno-laboratoryjne oraz modernizacją gospodarki wodno-ściekowej”.

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2015 r. w częściach: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe, 67 – Polska Akademia Nauk oraz wykonania planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej została przekazana do MNiSW w dniu 16 czerwca 2016 r. W Informacji tej w punkcie V – Ustalenia innych kontroli przedstawiono wyniki przeprowadzonej w IV kwartale 2015 r. kontroli „Inwestycji w szkolnictwie wyższym w latach 2009-2015”. W informacji wskazano, że w wyniku przeprowadzonych kontroli NIK skierowała do Rektora Politechniki Śląskiej wystąpienie pokontrolne, w którym wniosła m.in. o zwrot do budżetu państwa wraz z odsetkami części dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem na sfinansowanie kosztów opracowania dokumentacji w zakresie dotyczącym rozwiązań projektowych planowanych do realizacji poza dotowanym zadaniem.

Udzielając odpowiedzi w dniu 30 maja 2016 r. Rektor podał, że: „w tym zakresie uczelnia wykona stosowną decyzję”.

Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego w powyższej sprawie stwierdził, że zadanie realizowane było ze środków budżetu państwa w latach 2010-2011. Zgodnie z zaakceptowanym przez MNiSW programem inwestycji w listopadzie 2010 r. głównymi celami inwestycji były: wykonanie adaptacji obiektu na potrzeby dydaktyczno-laboratoryjne Katedry Technologii i Urządzeń Zagospodarowania Odpadów Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Śląskiej oraz uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej całego terenu w zakresie opracowania dokumentacji łącznie z wykonaniem modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej wraz z budową oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji deszczowej z odprowadzeniem wód opadowych. (...) Konieczne było kompleksowe podejście dla całego terenu z uwagi na ww. wymogi Urzędu Miejskiego w Gliwicach (opracowanie bilansu wód opadowych dla całego terenu, przedłożenie do uzgodnienia pełnego projektu zagospodarowania działek z podaniem ilości wód opadowych), procedury uzyskiwania warunków technicznych, uzgodnień projektowych, decyzji instytucji oraz względy kosztowe. Zlecenie wykonania odrębnej dokumentacji kosztorysowo-projektowej dla każdego budynku osobno byłoby opcją droższą, nie mającą uzasadnienia z punktu widzenia racjonalnego gospodarowania środkami budżetu państwa. Natomiast przy akceptacji wykonania dokumentacji uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej całego terenu przy ul. Towarowej, brak byłoby możliwości wydzielenia z zaakceptowanej wartością kosztorysową inwestycji dokumentacji kwoty dotyczącej jedynie budynku przy ul. Towarowej 5, z uwagi na koszty dodatkowe m.in. uzyskania warunków, uzgodnień i decyzji administracyjnych

²⁶ Dz. U. Nr 44, poz. 200, ze zm.

niezbędnych dla uzyskania pozwoleń na budowę, nadzorów autorskich. Zawsze brak byłoby pełnej ścisłości co do dokonanych wyliczeń proporcji kosztów. Dlatego nie ma podstaw do żądania zwrotu części środków przyznanych na realizację dokumentacji projektowej uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej. W opinii MNiSW środki te zostały wydatkowane prawidłowo, zgodnie z przeznaczeniem.

(dowód: akta kontroli str. 3279-3282)

W ocenie NIK, sama nazwa zadania nie powinna stwarzać pola do nadinterpretacji i prowadzić do uzasadnienia finansowania wszelkich prac w zakresie modernizacji gospodarki wodno-ściekowej. Podkreślenia wymaga, że zakres rzeczowy inwestycji określa zaakceptowany jej program, a nie ogólna nazwa. Politechnika w programie inwestycji nie określiła planowanego do realizacji zakresu modernizacji gospodarki wodno-ściekowej, natomiast na etapie realizacji inwestycji przeprowadziła roboty modernizacyjne tylko w zakresie umożliwiającym użytkowanie przebudowanego budynku przy ul. Towarowej 5.

2.2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich w części 38 zostały zaplanowane w ustawie budżetowej w kwocie 353.169 tys. zł. W wyniku dokonanych zmian oraz przesunięć środków między programami operacyjnymi (za zgodą Ministra Rozwoju i Ministra Finansów) budżet środków europejskich został zwiększony do kwoty 423.419 tys. zł, w tym: w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe 422.502,3 tys. zł oraz w dziale 750 – Administracja publiczna 916,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 61-66, 110-114, 138-259, 274-278, 287-291, 359-373, 2349-2368)

Wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 311.448,1 tys. zł, co stanowiło 73,6% planu po zmianach. W porównaniu do roku 2015 wydatki były niższe o 61,2% głównie w wyniku zmniejszenia finansowania z perspektywy finansowej 2007-2013. Wydatki poniesiono w działach: 803 – Szkolnictwo wyższe w wysokości 310.852,6 tys. zł, tj. 73,6% planu po zmianach, oraz 750 – Administracja publiczna w wysokości 595,5 tys. zł, tj. 65% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 535, 742-743)

W 2016 r. wydatkowano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 (POIS) – 262.311 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach. Środki zostały przekazane na wszystkie projekty, w których złożony został wniosek o płatność końcową.

(dowód: akta kontroli str. 742-743, 3336-3359)

Na realizację Programu Operacyjnego Edukacja i Rozwój 2014-2020 (POWER) wydatkowano 47.859,3 tys. zł, co stanowiło 30,2% planu po zmianach. W ramach dotacji celowej przeznaczono 42.711,5 tys. zł. Środki zostały przekazane m.in. NCBiR na realizację projektów wybranych w konkursach organizowanych głównie w ramach działania 3.1. „Kompetencje w szkolnictwie wyższym” (m.in. „Program Rozwoju Kompetencji”, „Studujesz? Praktykuj!”, „Akademickie Biura Karier”, „Program Rozwoju Kompetencji”), oraz działania 3.2. „Studia doktoranckie”, działania 3.3. „Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego”. Ponadto Ministerstwo wydatkowało środki finansowe na rzecz realizacji następujących projektów pozakonkursowych POWER: „Program praktyk zawodowych w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych” w ramach działania 3.1 „Kompetencje w szkolnictwie wyższym”, „Kształcenie na studiach doktoranckich: Opracowanie programów studiów doktoranckich o zróżnicowanych profilach” w ramach działania 3.2 „Studia doktoranckie”, „Najlepsi z najlepszych!” w ramach działania 3.3 „Umiejdzynarodowienie polskiego szkolnictwa wyższego”. Brak realizacji wydatków o wartości 110.462,7 tys. zł. spowodowane było późniejszym niż zakładano rozpoczęciem wdrażania programu oraz mniejszym od zakładanego poziomem kontraktacji.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 38 poniesiono również w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (POKL) – 1.277,8 tys. zł, tj. 91,9% planu po zmianach. Środki zostały przekazane na wszystkie projekty, w których złożony został wniosek o płatność końcową.

(dowód: akta kontroli str. 742-743, 2902-3133, 3336-3359)

Szczegółową kontrolą objęto 31,9% wydatków budżetu środków europejskich zrealizowanych przez MNiSW w dziale 750 – Administracja publiczna. Doboru próby dokonano w sposób celowy spośród wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia – Urzędu obsługującego Ministra. Badane wydatki zostały poniesione w celu realizacji zadania 3.2. „Szkolnictwo wyższe”, któremu zostały przyporządkowane w układzie budżetu zadaniowego. Skontrolowane wydatki zostały faktycznie poniesione i należycie udokumentowane, dokonane w okresie kwalifikowalności, zrealizowane do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na cele lub zadania określone w umowach na dofinansowanie. Zlecenia płatności były przekazywane do BGK w czasie umożliwiającym ich terminową realizację.

(dowód: akta kontroli str. 2531-2532, 2902-3133, 3386-3405)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej wydatkowania środków europejskich nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

Na kształcenie w szkolnictwie wyższym (podzadanie 3.2.2.) zaplanowano w 2016 r. kwotę 10.585.731,0 tys. zł, a wydatki zrealizowano w wysokości 10.480.977,7 tys. zł (99%) i kwota ta była niższa o 347.306,8 tys. zł, tj. o 3,2% niż kwota wydatkowana na wykonanie tego zadania w 2015 r. Miernikiem wykorzystanym do oceny realizacji niniejszego podzadania był udział osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie w grupie osób powyżej 25 lat. Jego wartość zaplanowano na poziomie 29,56%. Efektem wydatkowanych środków w 2016 r. było osiągnięcie wartości niniejszego wskaźnika na poziomie 28,72%.

Na wsparcie procesu studiowania (podzadanie 3.2.3. – m.in. stypendia socjalne, stypendia rektora dla najlepszych studentów na I roku studiów) zaplanowano środki w wysokości 1.703.426,7 tys. zł, a zrealizowano w wysokości 1.701.564,8 tys. zł (99,9%). Kwota ta była większa o 18.112 tys. zł, tj. o 1% niż wydatki zrealizowane na to zadanie w 2015 r. Podzadanie to zostało sfinansowane ze środków budżetu państwa. Wskaźnikiem wykorzystanym do oceny stopnia zrealizowania był odsetek studentów i doktorantów, którzy otrzymali pomoc materialną (zaplanowano wskaźnik wynoszący 22,1%). W efekcie wydatkowanych środków taką pomoc otrzymało 21,3% studentów i doktorantów. Mniejsze niż zakładano wykonanie wynikało ze spadku ogólnej liczby studentów i doktorantów oraz poprawy ich sytuacji materialnej. Ponadto zmianie uległa struktura funduszu pomocy materialnej – zmniejszający się odsetek studentów i doktorantów skutkowało wzrostem średniej wysokości stypendiów.

Na rozwój infrastruktury szkolnictwa wyższego (podzadanie 3.2.4.) zaplanowano środki w wysokości 567.397 tys. zł, a zrealizowano w kwocie 526.024 tys. zł (92,7%). Na zadanie to wydatkowano kwotę niższą o 291.319,9 tys. zł, tj. o 35,6% niż w 2015 r. Źródłem finansowania był budżet państwa oraz budżet środków europejskich. W efekcie wydatkowanych w 2016 r. środków wykonano 79 zadań inwestycyjnych związanych z utrzymaniem i rozbudową infrastruktury w szkolnictwie, tj. o 14 więcej niż zaplanowano (zakładana wartość miernika – 65). Objęcie finansowaniem większej ilości zadań związane było z niewykorzystaniem przez niektóre uczelnie przyznanych dotacji i zwiększenie ilości zadań.

W ramach swoich uprawnień²⁹ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego jako właściwy do definiowania celów i mierników w ramach funkcji 3. „Edukacja, wychowanie i opieka” zadania 3.2 „Szkolnictwo wyższe” wskazał cel dla tego zadania „Zapewnienie dostępu do edukacji na poziomie wyższym” oraz dwa mierniki: „Udział osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie polskim w grupie wiekowej 23+ (w %)” i „Odsetek studentów – cudzoziemców studiujących na polskich uczelniach (%)”.

W roku 2016, po konsultacjach z Ministrem Finansów w części 38 nie uwzględniono dwóch zadań, które występowały w roku 2015, tj. zadania 15.4. „Kształtowanie międzynarodowego wizerunku RP” oraz zadania 16.4. „Wspierania Polonii i Polaków za granicą” z uwagi na fakt, iż MNiSW nie było dla tych zadań dysponentem wiodącym.

(dowód: akta kontroli str. 670, 675, 680, 707-708, 3221-3227, 3700-3714)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej efektów rzeczowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Część 67 – Polska Akademia Nauk

3.1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2016 nie zaplanowano dochodów budżetowych dla części 67. Zrealizowane dochody wyniosły 38,1 tys. zł. W porównaniu do 2015 r. wykonane dochody były niższe o 80,1%. Największy udział w dochodach (76,6%) stanowiły wpływy ze zwrotu środków w wysokości 29,2 tys. zł tytułem nadpłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za lata 2004-2015. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 135, 745, 870)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej dochodów budżetowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na 2016 r. wydatki w części 67 zaplanowano w wysokości 80.654 tys. zł (w tym dotacje i subwencje 77.652 tys. zł i wydatki majątkowe 3.002 tys. zł). Wydatki ujęto w trzech rozdziałach: 73010 Działalność organów i korporacji uczonych PAN, 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN, 73095 – Pozostała działalność. Wysokość kwoty wydatków w trakcie roku nie uległa zmianie. Zrealizowane wydatki wyniosły 80.421,7 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach. W porównaniu do 2015 r. były one wyższe o 3,2%.

Stosownie do postanowień ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk³⁰ środki budżetowe zostały przekazane przez Ministra NiSW w formie dotacji podmiotowej (art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy o PAN) oraz dotacji celowej na inwestycje (art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy o PAN).

Na dotację podmiotową zaplanowano po zmianach kwotę 77.304 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 77.096,9 tys. zł, tj. 99,7% planu.

Wydatki w kwocie 17.010,1 tys. zł objęły finansowanie: wynagrodzeń kierownictwa PAN, uposażeń członków PAN i innych świadczeń, organizacji Zgromadzeń Ogólnych PAN i posiedzeń Prezydium, działalności Prezesa PAN, Wiceprezesów PAN i zespołów doradczych, działalności pięciu wydziałów PAN, komitetów, ośmiu oddziałów PAN, działalności Komisji do Spraw Etyki w Nauce i Komisji Rewizyjnej oraz działalności Akademii Młodych Uczonych.

²⁹ Zgodnie z załącznikiem nr 49 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2016 (Dz. U. poz. 955) minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w 2016 roku był właściwy do definiowania celów i mierników zadania 3.2. „Szkolnictwo wyższe”.

³⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 572, ze zm., dalej: ustawa o PAN.

Środki w wysokości 34.033,8 tys. zł przeznaczone zostały dla 19 jednostek organizacyjnych Akademii, tj. 12 pomocniczych jednostek naukowych działających na podstawie art. 68 ustawy o PAN (np. Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka, Muzeum Ziemi, Centrum Badań Historycznych w Berlinie), trzech placówek naukowych nieposiadających osobowości prawnej, posiadających status pomocniczych jednostek naukowych³¹ (Ogród Botaniczny Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej, Zakład Antropologii we Wrocławiu, Zakład Ichtiobiologii i Gospodarki Rybackiej w Golyszu) oraz czterech jednostek organizacyjnych działających na podstawie art. 70 ustawy o PAN (Dom Seniora w Konstancinie, Dom Zjazdów i Konferencji w Jabłonie, Dom Pracy Twórczej w Wierzbie, Zakład Działalności Pomocniczej w Warszawie).

Kwota 26.053 tys. zł przeznaczona została na sfinansowanie działalności Kancelarii Akademii (m.in. koszty zatrudnienia pracowników Kancelarii, utrzymanie siedziby i jej oddziałów oraz koszty wyodrębnionych zadań z zakresu działalności upowszechniającej naukę realizowanych przez biura Kancelarii PAN), współpracę naukową z zagranicą (m.in. finansowanie wyjazdów uczonych polskich wynikające z umów i protokołów do umów o współpracy PAN z zagranicznymi akademiami nauk i organizacjami równorzędnymi, składki do organizacji międzynarodowych), działalność dwóch instytutów międzynarodowych³² (na bieżącą eksploatację budynków oraz koszty utrzymania administracji i obsługi technicznej).

Wielkość dotacji celowych na inwestycje po zmianach wynosiła 3.100 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 3.074,8 tys. zł (99,2% planu) i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 99,5 tys. zł.

W ramach rozdziału 73011 – Działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN zaplanowano na dotację celową na inwestycje środki w wysokości 298 tys. zł. Wydatkowano kwotę 293,5 tys. zł, którą przeznaczono m.in. na wykonanie dokumentacji projektowej przebudowy istniejącej instalacji wentylacji wraz z zakupem i montażem urządzeń w budynku Biblioteki Gdańskiej. Przyznana dotacja celowa na inwestycje w obiektach zabytkowych w wysokości 2.252 tys. zł wydatkowana została w kwocie 2.235,4 tys. zł. Środki te przeznaczono na rewitalizację elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej w Pałacu Staszica (etap I), wykonanie dokumentacji budowlano-wykonawczej oraz przebudowę pomieszczeń Pałacu Działyńskich, wykonanie dokumentacji projektowej oraz robót objętych dokumentacją mających na celu poprawę bezpieczeństwa pożarowego Zamku w Kórniku i rekonstrukcję portyku wejściowego do budynku Muzeum Ziemi PAN.

Zaplanowane w rozdziale 73095 – Pozostała działalność środki na dotacje celowe na inwestycje w wysokości 550 tys. zł wydatkowano w kwocie 545,9 tys. zł i przeznaczono je m.in. na wykonanie projektu budowlano-wykonawczego rewitalizacji elewacji oraz stolarki okiennej i drzwiowej wraz z realizacją zaprojektowanych robót budowlanych zabytkowego budynku siedziby Oddziału PAN w Krakowie, wymianę stolarki okiennej na elewacji frontowej w siedzibie Oddziału PAN we Wrocławiu.

Ponadto środkami z dotacji celowej w wysokości 250 tys. zł sfinansowano 10 stypendiów za wybitne osiągnięcia przyznanych przez Prezesa PAN uczestnikom studiów doktoranckich prowadzonych przez instytuty naukowe PAN.

(dowód: akta kontroli str. 137, 746, 870-871, 1464-1521)

Zobowiązania w części 67 na koniec 2016 r., podobnie jak na koniec roku poprzedniego, nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 746)

W Planie budżetu zadaniowego w układzie funkcji, zadań, podzadań, celów oraz mierników na podstawie ustawy budżetowej na 2016 r. część 67 – PAN wskazane zostało jedno

³¹ Funkcjonujących na podstawie art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 620 ze zm.).

³² Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie oraz Międzynarodowe Laboratorium Silnych Pól Magnetycznych i Niskich Temperatur we Wrocławiu.

zadanie funkcji 10. „Nauka polska” zadanie 10.1. „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki” któremu został przypisany cel – „Podniesienie poziomu wyników badań naukowych”, miernik „Udział publikacji z Polski w czasopiśmie zawartych w bazie danych SCOPUS”. Planowana wartość miernika 1,209% została przekroczona i osiągnęła wartość 1,238%. Na pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika (przy wykonaniu wydatków w 99,7%) wpłynął m.in. wzrost aktywności publikacyjnej polskich naukowców, zmiany w systemie organizacji badań naukowych i prac rozwojowych oraz intensyfikacja współpracy międzynarodowej.

(dowód: akta kontroli str.136, 683, 710-712)

4. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2016 r. przez dysponenta części 28 – Nauka, części 38 – Szkolnictwo wyższe, części 67 – Polska Akademia Nauk i sprawozdań jednostkowych:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27), w tym sporządzonych na dzień 30 września 2016 r.,
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2015 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 38 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 510-555, 558-559, 685-746, 839-912, 1051-1055, 2533-2556, 3213-3220, 3285-3304, 3360-3376, 3715-3717, 3782-3785)

Ustalone nieprawidłowości i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sprawozdawczości nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Wykonanie planu finansowego Funduszu Nauki i Technologii Polskiej

Opis stanu faktycznego

Przychody Funduszu zaplanowano w wysokości 2% przychodów z prywatyzacji, tj. 4.427 tys. zł. Na realizację zadań ustawowych zaplanowano kwotę 70.000 tys. zł, w tym koszty własne w wysokości 50.800 tys. zł oraz koszty inwestycyjne w wysokości 19.200 tys. zł. W Funduszu nie wyodrębnia się kosztów administracyjnych. W 2016 r. nie dokonywano zmian ani korekt planu finansowego Funduszu.

Stan Funduszu na początku 2016 r. wynosił 82.613 tys. zł. Przychody FNiTP w 2016 r. zostały wykonane w kwocie 12.769 tys. zł (288% kwoty planowanej), w tym: wpływy z prywatyzacji – 860 tys. zł (19,4% kwoty planowanej), kwoty zwrotów – 11.215 tys. zł i odsetki od środków zgromadzonych na rachunku Funduszu – 694 tys. zł. Różnica

pomiędzy planem a wykonaniem przychodów Funduszu wynikała z niższych niż zakładane wpływów z prywatyzacji oraz ze zwrotów niewykorzystanych środków.

Stan środków pieniężnych Funduszu na koniec roku wynosił 26.391 tys. zł. W 2016 r. dysponent Funduszu nie przekazywał wolnych środków w zarządzanie terminowe. Pozostające na rachunku środki były przekazywane w ciągu roku w depozyt overnight. Również pozostająca na rachunku Funduszu w dniu 30 grudnia 2016 r. kwota 26.391 tys. zł, została w tej dacie przekazana na rachunek Ministra Finansów w zarządzanie overnight, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2014 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów w depozyt lub zarządzanie³³.

Na zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy w 2016 r. wydatkowano kwotę 68.991 tys. zł, tj. 98,5% kwoty planowanej. Koszty wspierania inwestycji służących potrzebom badań naukowych lub prac rozwojowych wyniosły 18.916,6 tys. zł (98,5% planowanej kwoty), zaś koszty programów wspierania szczególnie ważnych kierunków badań naukowych lub prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa wyniosły 50.074,7 tys. zł (98,5% planowanej kwoty).

Zgodnie z art. 117 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym³⁴, z dniem 1 stycznia 2017 r. nastąpiła likwidacja FNiTP. Ministrowi właściwemu ds. nauki powierzono wykonywanie uprawnień dotyczących nieściągniętych należności i nieuregulowanych zobowiązań zlikwidowanego Funduszu. Z dniem wejścia w życie ww. ustawy, środki z rachunku Funduszu – stosownie do art. 117 ust. 8 przywołanej wyżej ustawy – stały się przychodem budżetu państwa. Od stycznia 2017 r. finansowanie umów ze zlikwidowanego FNiTP odbywa się ze środków budżetu państwa – część 28.

(dowód: akta kontroli str. 133, 2557-2577)

W 2016 r. środki Funduszu przeznaczono na realizację projektów kontynuowanych na podstawie umów zawartych w latach poprzednich³⁵, w ramach wymienionych niżej programów Ministra NiSW:

- Program wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNiTP³⁶ - sześć projektów inwestycyjnych o łącznej wartości 64.046 tys. zł, z tego w 2016 r. 18.917 tys. zł;
- Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (NPRH)³⁷ - 239 projektów badawczych (dwie edycje Programu) o łącznej wartości 162.031 tys. zł, z tego w 2016 r. 24.210,5 tys. zł;
- Program „Rozwój Sportu Akademickiego”³⁸ – 20 projektów o łącznej wartości 5.502 tys. zł, z tego w 2016 r. 1.356 tys. zł;
- Program „Iuventus Plus”³⁹ – 147 projektów o łącznej wartości 37.689 tys. zł, z tego w 2016 r. 16.014 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 2600-2659)

Szczegółowym badaniem objęto kwotę wydatków Funduszu w wysokości 16.796 tys. zł (24,3% ogółu kosztów realizacji zadań Funduszu), wykonanych w 2016 r. na podstawie 18 umów, z przeznaczeniem na realizację: jednego projektu inwestycyjnego o wartości 36.000 tys. zł, jednego projektu zrealizowanego w ramach Programu „Rozwój Sportu Akademickiego” na kwotę 230 tys. zł, pięciu projektów zrealizowanych w ramach Programu

³³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1864.

³⁴ Dz. U. poz. 2260.

³⁵ W 2016 r. nie zawarto żadnych nowych umów na finansowanie projektów z FNiTP. Minister NiSW nie ogłaszał nowych programów finansowanych z Funduszu.

³⁶ Komunikat Ministra NiSW z dnia 29 grudnia 2010 r. o ustanowieniu Programu wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNiTP (M.P. Nr 101, poz. 1185).

³⁷ Komunikat Ministra NiSW z dnia 5 listopada 2010 r. o ustanowieniu programu pod nazwą *Narodowy Program Rozwoju Humanistyki* (M.P. Nr 86, poz. 1014).

³⁸ Komunikat Ministra NiSW z dnia 29 września 2011 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Rozwój Sportu Akademickiego” (M.P. Nr 90, poz. 944).

³⁹ Komunikat MNiSW z dnia 20 stycznia 2014 r. o ustanowieniu programu pod nazwą „Iuventus Plus” (M.P. poz. 46).

„Juventus Plus” na łączną kwotę 1.263 tys. zł oraz 11 projektów realizowanych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki o łącznej wartości 4.691 tys. zł.

Zadania i projekty objęte dofinansowaniem były zgodne z celami Funduszu określonymi w ustawie tworzącej fundusz celowy oraz z założeniami programów Ministra NiSW. Środki z FNIIP przyznane decyzją Ministra, przekazywano jednostkom w kwotach i terminach wynikających z zawartych umów oraz zgodnie z harmonogramami płatności.

Wydatki z tytułu trzech objętych kontrolą umów⁴⁰ zostały pokryte z części 28 budżetu państwa. Wnioski wykonawców o aneksowanie umów poprzez przesunięcie środków z 2015 r. na 2016 r. spowodowały, że zaangażowanie środków Funduszu na 2016 r. przekroczyło możliwości wydatków na ten rok. Od marca 2016 r. zobowiązania wynikające z umów zawartych w ramach NPRH były finansowane również ze środków w części 28.

(dowód: akta kontroli str. 2658-2703, 2802-2825, 3283-3284)

Nadzór nad realizacją projektów finansowanych ze środków Funduszu był realizowany w formie oceny raportów rocznych i końcowych, pod względem merytorycznym (zgodności z umową i wartości naukowej projektu) i finansowym (prawidłowości i zasadności poniesionych wydatków). Obok pracowników właściwych komórek organizacyjnych Ministerstwa, tj. Departamentu Nauki i Departamentu Budżetu i Finansów, w ocenie projektów brali udział: członkowie zespołów ekspertów powołanych przez Ministra NiSW⁴¹, recenzenci zewnętrzni weryfikujący raporty końcowe z realizacji projektów oraz eksperci powoływani do oceny raportów końcowych, a w razie odstępstw od umowy – także raportów rocznych z realizacji umów na dofinansowanie inwestycji⁴².

(dowód: akta kontroli str. 2704-2801, 2826-2842)

Sprawozdania budżetowe z wykonania planu finansowego Funduszu (Rb-33 i Rb-40) były zgodne z ewidencją księgową, poprawne pod względem formalnym i rachunkowym. Kwartalne sprawozdania statystyczne, na koniec IV kwartału 2016 r.: o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych funduszu celowego bez osobowości prawnej (Rb-N) oraz o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji funduszu celowego bez osobowości prawnej (Rb-Z), jak również roczne sprawozdania uzupełniające o stanie należności z tytułu papierów wartościowych (Rb-UN) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych (Rb-Z) zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Sprawozdanie z wykonania planu finansowego Funduszu w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) zostało terminowo złożone i zawierało dane zgodne z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 890, 893, 845-857, 1056, 2578-2599, 3305-3327)

Minister NiSW jako dysponent FNIIP, w 2016 r., w ramach funkcji państwa 10. „Nauka polska” realizował zadanie 10.1. pod nazwą „Prowadzenie badań naukowych oraz upowszechnianie, promocja i popularyzacja nauki”, które sfinansował do kwoty 68.991 tys. zł, co stanowiło 98,56% planowanej kwoty, w tym:

- 1) podzadanie 10.1.1. „Wspieranie badań naukowych”: 50.074,7 tys. zł (98,57% kwoty planowanej), co odpowiadało kosztom działania 10.1.1.4. „Finansowanie i współfinansowanie projektów badawczych”;
- 2) podzadanie 10.1.2. „Rozwój infrastruktury badawczej nauki polskiej”: 18.916,6 tys. zł (98,52% planowanych wydatków), co odpowiadało kosztom działania 10.1.2.1. „Zakup lub wytwarzanie aparatury naukowo-badawczej oraz inwestycje budowlane”.

Realizowane zadania były zgodne z zadaniami wynikającymi z ustawy tworzącej fundusz celowy – FNIIP. Przyjęty dla działania 10.1.1.4. „Finansowanie i współfinansowanie

⁴⁰ Umowy nr: 0018/FNIIP/H11/80/2011, 0208/FNIIP/H31/80/2011 i 0113/FNIIP/H11/80/2011.

⁴¹ Zarządzenie Ministra NiSW z dnia 14 września 2016 r. ws. powołania Zespołu specjalistycznego do spraw projektów zgłoszonych do programu pod nazwą „Rozwój Sportu Akademickiego (Dz. Urz. MNiSW, poz. 55), zarządzenie z dnia 3 listopada 2014 r. w sprawie powołania Zespołu interdyscyplinarnego do spraw projektów Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (Dz. Urz. MNiSW poz. 62), zarządzenie z dnia 24 marca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu interdyscyplinarnego do spraw projektów zgłoszonych do programów „Diamentowy Grant” i „Juventus Plus” (Dz. Urz. MNiSW poz. 16, ze zm.).

⁴² Procedura przeprowadzania oceny wniosków oraz monitorowania i rozliczania umów na dofinansowanie inwestycji realizowanych w ramach „Programu wspierania infrastruktury badawczej w ramach FNIIP” z dnia 8 marca 2011 r.

projektów badawczych" miernik liczby finansowanych z FNIiTP projektów badawczych (392) został zrealizowany w 82,7% (324). Niezrealizowanie miernika na planowanym poziomie było spowodowane przeniesieniem projektów w trakcie 2016 r do finansowania z budżetu.

(dowód: akta kontroli str. 134, 845-857, 1056-1057)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W zakresie realizacji planu finansowego Funduszu, w tym wykonania przychodów i wydatków Funduszu oraz sprawozdawczości nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Realizacja działań nadzorczych

Opis stanu
faktycznego

Ministerstwo monitoruje realizację planów finansowych w układzie tradycyjnym i zadaniowym w cyklu miesięcznym. W ramach monitorowania budżetu, w celu kontroli zgodności wydatków z planem finansowym, przygotowywane są zestawienia tabelaryczne dotyczące planu zadaniowo-finansowego oraz jego realizacji w ujęciu tradycyjnym i zadaniowym. Informacje w zakresie wydatkowanych środków w częściach budżetowych: 28 – Nauka, 38 – Szkolnictwo wyższe i 67 – Polska Akademia Nauk pozyskiwane są ze sprawozdań jednostkowych z Wydziału Księgowości Nauki oraz z Wydziału Księgowości Szkolnictwa Wyższego w DBF (sprawozdania te są przekazywane do Ministerstwa Finansów). Ponadto kwoty wydatków, zanim zostaną wprowadzone do miesięcznych zestawień tabelarycznych, są uzgadniane z wydziałami DBF odpowiedzialnymi za realizację zadań wynikających z regulaminu wewnętrznego DBF. W ramach części budżetowych, których dysponentem jest Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ujęte są również środki dla agencji wykonawczych (NCBiR) oraz dla jednostek podległych (Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej, Biura Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Biura Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów). Comiesięczne zestawienia tabelaryczne opracowywane przez DBF umieszczane są na stronie intranetowej ministerstwa i są dostępne dla zainteresowanych.

Źródłem informacji na temat efektów rzeczowych są dla Departamentu Budżetu i Finansów poszczególne komórki organizacyjne MNiSW, zgodnie z ustanowionymi w dniu 15 lipca 2013 r. „Zasadami planowania, monitorowania i sprawozdawczości budżetu zadaniowego w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego”. Dokument ten ustanowił ramy współpracy komórek organizacyjnych MNiSW w procesie budżetowania zadaniowego, w tym przede wszystkim w odniesieniu do tworzonych na różnych etapach tego procesu dokumentów. Metodologię postępowania dotyczącego efektów rzeczowych budżetu w układzie zadaniowym opisano w punkcie 1. Planowanie, 2. Monitoring oraz w punkcie 3. Sprawozdawczość wyżej wymienionych „Zasad ...”, zaś przypisanie odpowiedzialności departamentów za poszczególne zadania, podzadania i działania opisano w załączniku nr 1. Do zakresu odpowiedzialności departamentów należy również zagwarantowanie wiarygodności informacji ujmowanych w budżecie zadaniowym. Ujęto w nim także kwestię monitorowania budżetu przez jednostki organizacyjne MNiSW, w tym również przez Polską Akademię Nauk i jednostki podległe w zakresie wykonania wydatków na poszczególne cele.

W systemie księgowym MNiSW występuje ewidencja, w układzie zadaniowym, do poziomu poddziałań. Dostęp do aktualnej informacji księgowej o tak dużym stopniu szczegółowości wzmacnia efektywność i skuteczność kontroli nad wydatkami. Ponadto po zamknięciu roku budżetowego opracowywane jest sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej w układzie tradycyjnym i zadaniowym oddzielnie dla każdej części budżetowej, której dysponentem jest Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Sprawozdanie to ujmuje zarówno część opisową, jak i tabelaryczną, zawierającą plan finansowy, jego zmiany oraz wykonanie. Sprawozdanie to jest przesyłane do Ministerstwa Finansów, Najwyższej Izby Kontroli, do komisji sejmowych i senackich.

(dowód: akta kontroli str. 571-594, 621-684, 1439-1440, 3786)

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴³, wnosi o:

- 1) niedopuszczenie do ponowienia przypadków naruszeń przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w zakresie składania oświadczeń,
- 2) udzielanie dotacji oraz przyznawanie nagród nauczycielom akademickim zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 3) wyegzekwowanie od Politechniki Śląskiej nieprawidłowo wydatkowanych środków otrzymanych z MNiSW w ramach dotacji na inwestycję.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2017 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Krzysztof Kwiatkowski

podpis

⁴³ Dz. U. z 2017 r. poz.524.

